

N.B. : (1) Questions No. 1 is **compulsory**.
(2) **Figures** to the **right** indicate full marks.

1. (a) "Editorial freedom in an organisation is fading at the behest of the management." What steps can be taken to curb this growing phenomenon ? **15**
- OR**
- (b) What measures according to you can be taken to reduce the cost of the newspaper in order to keep the organisation financially healthy ? What role does the finance department play in this regard ? **15**
2. (a) What impact has online media had on the newspaper and broadcast media industry ? **8**
(b) Discuss the role of the human resource department in a newspaper organisation with special emphasis on recruiting journalists, sub-editors and marketing executives. **7**
- OR**
2. (c) What are the differences between the Indian Companies Act 1956 and the Indian Companies Act 2013 ? **8**
(d) Explain the importance of online advertising. **7**
3. (a) What is the best ownership pattern for a newspaper ? Support your answer with substantial reasoning. **8**
(b) Give an overview of the broadcast media industry in India. **7**
- OR**
3. (c) Explain the relevance of television audience measurement (TAM) ratings in media. **8**
(d) How important has social media marketing become for newspapers today ? Give reasons to support your answer. **7**
4. (a) What is the percentage of foreign direct investment (FDI) cleared by the government for the newspaper industry and what was the reaction from different sections of the media. Has FDI benefitted print media ? **15**
- OR**
- (b) Discuss ways by which a marketing department can launch initiatives to increase the newspaper's presence in the market. What kind of initiatives should they take to attract readers and advertisers'. in order to increase their sales and market share ? **15**
5. Short notes (any 3 out of 5) :- **15**
- (a) Eenadu and Network 18
 - (b) Expansion of Sky Network in India
 - (c) Cross Media Ownership
 - (d) Indian Readership Survey (IRS)
 - (e) Commercialisation of news as a dangerous trend.
-

(मराठी रूपांतर)

(२½ तास)

[एकूण गुण : ७५]

सूचना : (१) प्रश्न क्र.१ आवश्यक आहे.
(२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

१. (अ) व्यवस्थापनाच्या हस्तक्षेपामुळे संपादकीय स्वातंत्र्यावर मर्यादा येत आहे. यावर अंकुश ठेवण्यासाठी कोणती पाऊले उचलली जावू लागतात. १५
किंवा
(ब) वृत्तपत्रातील खर्च कमी करण्यासाठी कोणत्या प्रकारच्या साधनांचा वापर करू शकतो. ज्यामुळे आर्थिक स्वास्थ चांगले राहिले. यासाठी वृत्तपत्राचा अर्थ विभाग काय करू शकतो. १५
२. (अ) वृत्तपत्र आणि प्रसारण माध्यमांवर ऑनलाईन माध्यमांचा काय परिणाम झाला. ८
(ब) वृत्तपत्रातील मानव संसाधनाची भूमिकेवर चर्चा करून पत्रकार, उपसंपादक आणि विपणन प्रतिनिधी यांची निवड करताना कोणत्या गोष्टीवर भर दिला पाहिजे. ७
किंवा
(क) भारतीय कंपनी कायदा १९५६ आणि भारतीय कंपनी कायदा २०१३ यांच्यातील फरक सांगा. ८
(ड) ऑनलाईन जाहिरातीचे महत्त्व स्पष्ट करा. ७
३. (अ) वृत्तपत्रातील सर्वोत्तम मालकी स्वरूप काय आहे. योग्य कारणासह आपल्या मताचे समर्थन करा. ८
(ब) भारतातील प्रसार माध्यम उद्योगाचा आढावा घ्या. ७
किंवा
(क) माध्यमातील (टि.ए.एम.) दूरचित्रवाणी प्रेक्षक मापन रेटिंगची समर्पकता स्पष्ट करा. ८
(ड) आज वृत्तपत्रामध्ये सोशल मिडीया विपणन कसे महत्वाचे ठरले आहे तुमच्या उत्तराचे समर्थन योग्य कारणासह द्या. ७
४. (अ) मुद्रीत माध्यमांसाठी शासनाने किती टक्के परकीय गुंतवणूक मंजूर केली आहे आणि विविध माध्यमांची यावर काय प्रतिक्रिया होती. थेट परकीय गुंतवणूक मुद्रीत माध्यमांना लाभदायक आहे का ? १५
किंवा
(ब) वृत्तपत्रातील विपणन विभाग बाजारातील आपले अस्तित्व टिकवण्यासाठी काय पुढाकार घेईल तसेच आपला खप वाढवण्यासाठी आणि वाचक, जाहिरातदारांना आकर्षित करण्यासाठी कोणत्या प्रकारचे प्रयत्न करेल. १५
५. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :- १५
(अ) इन्नाडू आणि नेटवर्क १८
(ब) भारतातील स्काय नेटवर्क चा विस्तार
(क) प्रतिमाध्यम मालकी (क्रॉस माध्यम मालकी)
(ड) भारतीय वाचक सर्वेक्षण (आय.आर.एस.)
(इ) बातम्यांचे व्यापारीकरण धोकादायक कल.